

Popola Fronto

INFORMA BULTENO INTERNACIA PRI HISPANA LUKTO KONTRAŬ LA FAŝISMO

ELDONO DE GRUPO LABORISTA ESPERANTISTA VALENCIA (Hispanio)
 REDAKCIO KAJ ADMINISTRACIO: STRATO MAR, NUM. 25

NI KANTU LIBERE!

Fajfoj de alarmo, al la esperantistaro, venas el Nederlando. La estraro de la tuta Federacio de Laboristaj Esperantistoj vokas ĉies atenton pri jena domage spertita afero:

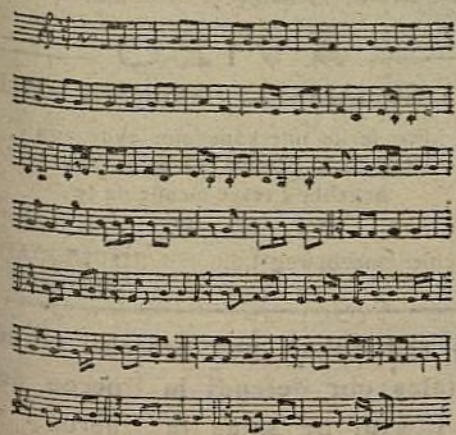
En unu sekcio, dum propaganda kunveno, oni kantis diversajn kantojn inter kiuj ne mankis «La Espero» solena himno de la esperantismo. Post kelkaj tagoj, la klubo ricevis strangan fakturon de la «Oficejo por Aŭtoraj Rajtoj» kun postulo pri pago de 5 guldenoj, laŭ koncerna tarifo. La estraro de la Federacio esploris, enketis k finfine konkludis, ke pro burokrata k negocia interpreto de tia filharmonia afero, almenaŭ en Nederlando, la esperantistoj devas pagi monon por lege kanti, pli aŭ malpli agorde, la ŝatatajn strofojn pri veno en la mondon de paca nova sento, per flugiloj el facila vento. La estraro de la Federacio sin turnas, al ĉiuj flankoj de la mondo, petante informojn pri tiu ĉi grava himna problemo.

Tre volonte, ni profitas la okazon por fari paŭzon en nia milita temo, dediĉante momenton al la tika financa rekantaĵo aldonita supiamente ĉe la romantika teksto, kiun verse poluris D-ro Zamenhof k muzike ornamis F. de Menil, certe neniam povinta imagi, ke faka organizo por defendo de liaj profesiaj rajtoj, estus ĝeno por esprimo de boncelaj deziroj en ĥora akompano.

Se ĉarpeniisto rajtas manĝi per sia rabotilo; muzikisto ankaŭ rajtas vivi per sia lino, per sia inspiro aŭ per sia talento sed neniam per sia idealo; tio estus sama ofendo por ĉiu homo jen ĉarpeniisto jen muzikisto. Himno estas arta voĉo—poezio kun muziko—de ĉiu idealo, doktrino aŭ fervoro kolektiva, tial nature, ĝi ankaŭ estas kolektiva posedaĵo.

Kiel civitanoj de Hispanio, kie tiom da junuloj—po multaj miloj!—falas k mortis kantaŭte pri amo, libero k paco; ni kuraĝas pro tio doni *revolucion* konsilon al nederlandaj amikoj: kantu sennene, kantu ĝis raiĝo k tute ne atentu la trivialaĵojn de splenaj burokratoj ofendante, anstataŭ defendante, la rajtojn de nia samideana komponisto!

TRANĈEA MELODIO

Jen simpla tre ŝatata melodio de la soldatoj batalantaj en la tranĉeoj de la centraj sektoroj

KIAM ĈESOS LA HISPANA MILITO?

Sen larma vualo, la ĉefministro doktoro Negrin sincere deklaris, antaŭ rondo de ĵurnalistoj en Barcelono, ke la milito estas akra k ĝi estos ankoraŭ longa. Hispanio hardiĝis jam por tia evento. Atingi venkon, graveda je alta idealo, ne estas afero facila. Sed finfine ĝi venos, kiel justa premio, post multenombraj suferoj k amaraj spertoj. Por homoj, daŭre batalantaj kontraŭ la despotismo, plia ŝtupo en la doloro ŝajnas plia ekzerco en la tasko, aŭ nur agrabla ŝanco, kiam la celo estas jam atingebla en la proksima etaĝo.

En Hispanio brulegas problemo. Nepras urĝe atingi unu celon: Venkobati la faŝismon! Certe ni tion atingos. Kiel? Ĉiel! ni, hispanoj, scios plenumi nian historian k avangardan devon, malgraŭ obstinaj baroj, malgraŭ potenco de faŝistoj k eĉ malgraŭ forgeso de demokratoj. Nia epopeo malkovris interesajn facetojn al kontrasto. Estas necesa la ekuzo por pruvi la hardon de la ŝtalo. Estis necesa nia dramo por ekkoni la valoron k la efikon de abundaj supozoj k multaj promesoj... Ne helpis nek helpas pli tiu, kiu pli emfaze kriadis aŭ bombaste rezonadis, ol tiuj anonimaj herooj, kiuj serene k sen principaj egoismoj faris k faras fontojn el siaj arterioj por fruktigi semojn.

Bedaŭrinde, atentinda parto de la eksterlanda opinio rigardas la konvulsiojn de nia socia akuŝo kun timo aŭ kun disreviĝo: Timo pro «haoso» de revolucio, aŭ disreviĝo pro «manko» de revolucio. Inter tio k alio, abundas ankaŭ revemaj personoj, kiuj pensas pli, pri la ornamo de plafono, en konstruata domo, ol pri rezistokapablo de ĝia fundamento. Tamen, nia angora semado transformiĝos siatempe en fekunda rikolto—jen kia sindono!—por ĉiuj, por ĉiuj! kvankam la freŝa pano de la libereco estos pli ŝate bongusta por tiuj aktivaj fidelaj amikoj, ĉe kiuj neniam velkis la kuraĝo por nia subteno nek la konvinko pri nia venko. Ili solaj estas membroj de la klera amaso, aŭtentika amaso kiu ne fiaskis ĉar tre saĝe k racie ĝi situas tiel malproksime de la grego kiel de la sekto. Ili estas konsciaj ĉiutendencaj amasanoj; ili fidis, pro tio, je la hispana popolo, kiu batalante bravege spertas praktike la taŭgecon—k la maltaŭgecon—de multaj teoriaj armiloj.

La milito estas akra k ĝi estos longal Jen deklaro eble pli interesa por Eŭropo ol por Hispanio; ankoraŭ ni estas en la detrua sezono. Ni ne kulpas se ankoraŭ ne venas la ripozo, ĉar bleko de kanono ne estas agrabla akompano por la dormo de najbaro. Ankoraŭ estas fortaj multaj dornoj en la vojo sur kiu trude ni staras pretaj forpeli la trudantojn.

Ĝis tiam, nia devo estas batali akre k longe se necese. Kvankam ni sopiras pri kareso de la paco k pri cikatriĝo de la vundoj, neniel k neniam la fiero por la kielo cedos lokon al la avido por la kiamo. La fino bezonas havi la aŭreolon de absoluta popola sukceso. Ni ne imagas pri alimaniere eniĝo de la glavoj, laŭ arkaika metaforo. Ni ne pensas pri sentimentalaj regaloj al la sento—ŝajne humana—mallongigi la materian daŭron de la milito, ĉar ni scias, ke ĉi tro facila solvo ne estus fino, sed nur provizora halto reflamigante la lukton post ia mensoga paŭzo, kun domaĝa perdo, sen profito, de miloj k miloj da vivoj k ankaŭ kun risko fatala por novaj masakroj.

Frua fino, jen nia deziro; trafa fino, jen nia postulo el kio ni cedas eĉ ne unu gramon! La popolo ne brulis militon kiam ĝi, en plena ordo, proklamis la Respublikon. La popolo ne naskis militon kiam ĝi, en normala rajto, voĉdonis balote por la Popolfrento. La popolo ne provokis militon kiam ĝi, en sankta kuraĝo, respondis subite perfidan atakon k, per pugnoj k dentoj, renversis la monŝtran ribelon de militistaj kasto, sur duono de la lando.

Nia konflikto, civila milito unue k skandala invado poste, estas terura plago, kiun ni devas likvidi, per detruo de ĝiaj aŭtoroj, por eviti al alies ŝultroj la pezon de simila ŝarĝo. La milito estos akra k longa, laŭ deklaro de la ĉefministro. Nu, bone, estu tiel se, sub tia kondiĉo, restas sekura la esenco ke la triumfo estos triumfo por ĉiuj branĉoj modestaj de la hispana popolo.

Ayuntamiento de Madrid

LA RESTORACIA INDUSTRIO EN BARCELONO

Ĉar ni kredas ĝin interesa al multaj legantoj, ni kopias intervjuon de ĵurnalisto al k-do Direktoro de la Restoracia Industrio (A. I. G.) en Barcelono, ĉefurbo de Katalunio.

Jen kion li diris: «La A. I. G. funkcias sub la normoj starigitaj de la kataluna Registaro; unue estis kolektivigitaj 114 entreprenoj de tiu industrio k poste oni dekretis la grupigon de tiuj kolektivigoj en unu solan entreprenon. Tiu grupo estas gvidata de Direktoro, du Subdirektoroj, Konsilanto, Delegito de kataluna registaro, Konstanta Komitato k la Konsilantaro de Entrepreno.

Krom la 114 restoracioj, la Grupo havas kvin grandajn magazenojn; du por nutraĵoj, du specialaj k alia malvarmiga. Tiuj magazenoj estas konstruitaj post la kolektivigado. Ankaŭ ni havas fabrikon de kolbasoj, alian de glaciaĵoj k alian por konservi vegetaĵojn; ni komencis en ili interesajn eksperimentojn por nia industrio. Ankaŭ ni havas specialajn fakojn por ĉarpenti, pentri, kudri k. t. p.

Nia laboristaro konsistas el tri mil viroj k mil virinoj. Ĉiutage pliiĝas la laboro, ĉar la popolaj restoracioj intensigas nian industrion. De antaŭ dek kvin tagoj, funkcias Popola Restoracio nutranta pli ol ses mil homojn ĉiutage. Meze, la A. I. G. konsumas normale ĉiutage 250 kilogramojn da kafo, kio supozas 21.000 tasojn. Ĉiutage ni vendas pli ol 7.500 litrojn da bonkvalita biero.

La financa situacio de nia Asocio estas bona, spite la gravajn elspezojn de ni faritaj por la rekonstruado de la hoteloj, kiuj restis difektitaj dum la unuaj tagoj de la ribelo, k la konsistantajn plibonigojn, kiujn ni faras.

Rilate al financa situacio ni estis devigataj solvi malfacilajn cirkonstancojn en multaj entreprenoj. La restoraciaj laboristoj ĉiajn malfacilaĵojn venkis k eĉ atingis krei rezervon de pli ol du milionoj da pesetoj en bankoj, k varoj, kiuj ankaŭ valoras pliajn du milionojn.

La laboristoj de A. I. G. enspezas

la tutan salajron okaze de malsano aŭ akcidento, k 50 % okaze de maljuneco. La Asocio konsistas el laboristoj apartenantaj al du Sindikatoj U.G.T. k C.N.T. en fortaj k frataj rilatoj.»

NE FORGESU!

Via regula subteno estas nepre kondiĉo por normala duonmonata apero de nia gazeto. Ĝis fino de la jaro, ni atendas raporton de niaj financaj perantoj por fari konkretajn kalkulojn. Ĉu nur unufoje? Ĉu ankoraŭ pli obstine k bele dufoje dum ĉia monato? Vi mem povas diri la respondon! Vi mem devas decidi!

POPOLA FRONTO

MAR, 25, VALENCIA (Hispanio)

LA NIGRA MENSO

Persekutante senbride ĉian esprimon de liberalismo, la faŝismo dediĉas preferon al la framasonoj. La framasonaro estas, por la frankistoj, iu speco de infera institucio, kiun oni nepre ekstermu ĝis plej lasta k eta ĝermo. Laŭlonge de nia milito, pluraj centoj, se ne miloj, da framasonoj falis jam, traboritaj per la faŝistaj kugloj aŭ pendigitaj sur eŝafodo, kiel en la «feliĉaj» tempoj de la Sankta Inkvizicio. En ĉiu urbo, en ĉiu vilaĝo kie la faŝismo sukcesis regi, senlace ĝi elserĉis la framasonojn k ekzekutis ilin, kvazaŭ ekzemplo por la subjugata loĝantaro. Se iu framasono, timante la sekvojn de sinkaŝo, sin liveris naive al la murdistoj, unue li estis forte monpunata — se li havis posedajojn — poste li estis enkarcerigata k fine mortigata.

En tiu ĉi sovaĝa fortranĉo al ĉiu ideo pri homa digno k rajto, al ĉiu liberiga idealo, la faŝista malamo sin direktas speciale al la framasonoj. La faŝistoj mortkomdamnas la framasonojn senindulge, ĉar ili konsideras ties celojn, kiel plej fortajn barojn por sia plano, starigi novan mezepokon.

Inter la martirularo de tiu ĉi milito, kiun al ni trudis la plej kruelaj kastoĵoj de la hispana reakcio, estas enkalculita granda nombro da framasonoj.

INFANA INTUICIO

La katolika faŝistaro vere «zorgas» pri la situacio de la infanoj, kiuj el norda zono estis transportitaj al Anglio, k por helpi ilin, speciala oficejo starigita en Bilbao sendis pastron Gabana al Anglio por konvinki la infanojn, ke ili devas reveni.

Tiun taskon li intencis plenumi, laŭ faŝista ŝablona plano, per trompoj k mensogoj. Li diris al infanoj: «Ĉiuj infanoj devas reveni al Bilbao kie oni vivas plaĉe, ili devas reveni al la urbo liberigita de Franko per lia savanta armeo».

La infanoj tion aŭdante, ekploris La pastro paroladis... k aludis al Gernika «detruita de la ruĝuloj». Tuj du knabinoj eksaltis k interrompis lin dirante: —Gernika estas detruita de la faŝista aviadilaro k ni petas al vi ne paroli pri tiu bombardado, kiun ni mem suferis. Ni estas atestantoj k aŭtentikaj viktimoj.

La pastro ankoraŭ aldonis:

—La profanado al preĝejo Begoña...

Denove la infanoj interrompis:

—Tio estas nova kalumnio k historio ĉies konata. Kial vi ne parolas pri la pastroj murditaj de la faŝistoj?

Pastro Gabana koleris k kriis:

—Franko fusilmortigis nenium pastron nek monaĥon!

Tuj la infanoj demandis:

—Kio okazis al pastro Ariztimuño k al abato Lecuona?

—Tiu estas fusilmortigitaj kiel kanajloj k perfiduloj.

—Nu, bone. Tamen ili estis pastroj kiel vi.

La pastro Gabana foriris, ne sciante kion respondi al la infanoj.

Eĉ la infanoj konas pli bone la aferon ol ĉiuj demokratiaj diplomatoj, ĉar ili sentas k pensas nur al faktoj, ne al ĉikanoj k nekonsfeseblaj interesoj.

AVIZO

AL SOCIALISTAJ ESPERANTISTOJ

Pro farita interkonsento, ekde nun POPOLA FRONTO estas ankoraŭ havebla k rekte mendebla ĉe

I. S. E.

Schiedamscheweg 4 d.

ROTTERDAM
(Nederlando)

«Ni batalas je propra defendo, ne nur por defendi la vivon de l' popolo sed ankaŭ por protekti ĉiujn altajn valorojn, kiuj konsistigas la superan kondiĉon por vivi. Ni batalas por defendi la liberon de

Hispanio, defendante la liberon de ĉiuj hispanoj; eĉ de tiuj hispanoj, kiuj ne ŝatas la liberon.»

(Saĝaj vortoj el diskurso de la Prezidanto de la Respubliko, Emanuelo Azaña, en la urbodomo de Madrido. la 15. Novembro 1957.

Obusoj kaj Lernolibroj

(FRAGMENTO DE LETERO AL SKEPTIKA AMIKO)

Jen interesa kunlaboraĵo de jam konata, al niaj legantoj, esperantista kamarado batalanta longtempe, ĉe sektoro apud Kordobo, en la fronto de Andaluzio.

Ne estu por vi strange, ke ni laboras por forigi, ĝis la fino, analfabetecon ĉe la vicoj de nia Popola Armeo. Ni havas grandan intereson por ke ne estu eĉ unu analfabeto sen kultura kunlaboranto, apud li, preta instrui legi k skribi. Sed ankoraŭ estas io pli, la analfabetoj mem ege avidas lerni!

Ne ĉiam falas obusoj sur la tranĉeoj; kiam la mitraliloj silentas k ĉesas la plumba hajlado; en la manoj de la soldatoj aperas la elementaj libroj por legolerni. Tiam, la oficiroj, kiuj—kiel mi—estis instruistoj antaŭ ol la milito, kun la komisaraj, politikaj delegitoj k ankaŭ serĝentoj posedantaj ioman kulturon, vigle kunlaboras helpante la delegitojn de la *Milico de Kulturo* de la bataliono, en ilia tasko. Tre ofte, eĉ la majoro klarigas aŭ proponas solvon de problemoj al kelkaj soldatoj, kiuj ŝatas la matematikojn. Fervore komencas la soldatoj siajn klopodojn por skribi vortojn, uzante la genuojn kiel skribotablon. Tiuj ĉi lecionoj estas preskaŭ ĉiutagaj, se la Stabo ne ordonas atakon; tiel la kulturo, malrapide sed konstante, kreskas.

Vi skribas al mi, ke vi ne povas kompreni kiel, tiuj, «kiuj havas sian vivon sub konstanta risko», kapablas okupi la cerbon lernante la signifon de A, B, C... Ĉu vere vi ne komprenas tion? Ĉu ŝajnas stranga tiu fakto al vi? Permesu do rememorigi ion al vi: atentul!

Forpasis jam unu jaro de la dato en kiu komencis nova epoko en Hispanio; nova epoko en kiu, ĉiu terlaboristo aŭ ŝtonlaboristo, kun klara intelekto, kuraĝo k

milita kapablo, rajtas komandi brigadon aŭ divizion ĉar inteligenta proleto povas, sen ia ekonomia baro, esti regula oficiro en la nova armeo de la Respubliko. Sub tiel novaj kondiĉoj, estas logike, ke la soldatoj emas k deziras studi. Ili sopiras scii pli! Ili konstatas, ke ĉiuj vojoj al superaj postenoj estas nun malfermitaj antaŭ ili. La kulturo estas mirinda ŝlosilo por jama efektiviĝo de multaj revoj. Ĉiuj deziras lerni por studi, k studi por scii pli, k scii pli por eniri en la aviado aŭ en la tanka fako, kio signifas pli da milita valoro k pli da ekonomia rekompenco, krom forta intima plaĉo.

Plie, en la tranĉeo regas enuo kiam oni ne batalas. Tiam ĉiuj, kiuj scias, legas dum la malfeliĉaj analfabetoj envias siajn kamaradojn, kiam ili, kun ĵurnalo en mano aŭ stare antaŭ murgazeto, ridas k meditas. Ĉiutage venas la leterportista kaporalo. Li portas skribaĵojn de la patrino, edzino, fianĉino aŭ aliaj familiaj etuletoj. Tiam la legokapableco fiksiĝas pli funde.

Ĉu vi do komprenis jam la gravan rolon de la *Milico de la Kulturo*. Ĉu vi povas kompreni la alternadon de obusoj kun legolibroj, de pafilo kun kraĵono? Vere estas ia surprizo, tiu emo al klerigo subite vekiginta sub la bruego de obusaj eksplodoj. Tiuj «plenkreskuloj» kiuj ĉeestis vespere al niaj lernejoj, dum proksimaj pasintaj tempoj—pli por viŝi la vilaĝan tedon ol por emo al scio—estis la unuaj improvizitaj k kuraĝaj milicianoj, transformiĝinte poste, laŭ dekretoj de la Registaro, en tre displinataj soldatoj, kiuj, dum paŭzo en la parapeto, streĉe tenante pafilon inter ambaŭ kruroj, kurbigas sian spinon legante lerneajn librojn speciale eldonitajn por la batalantaj analfabetoj.

Salvador DASI

Instruisto kaj leŭtenanto en la fronto apud Kordobo

17 - Novembro - 1937.

FLEGMO DE KAVALIRO

(RESUMA HISTORIETO)

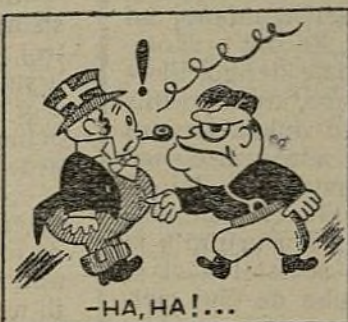
Vivoj paralelaj

Antaŭ la brutaca respondo de Japanio al la sugestoj de la Brusela Konferenco, ĉu eblas esperi, ke la demokratioj reagu pli vigle ol antaŭ la cinika konduto de la eŭropaj faŝismoj en la Hispana afero? Eble la ekzistas. Sed neniu serioza motivo por esperi.

Laŭ la precedencoj de la hispana kazo, la demokratioj konsideros plue la Orientan konflikton, ne de la justa vidpunkto sed de la vidpunkto de siaj imperialismaj interesoj. Se por savi tiujn, necesas rikani la principojn de justeco; tion faros, sen ajna skrupulo, la demokrataj potencoj.

Tiel do, Ĉinio agos saĝe rigardante en aliajn direktojn ekde nun mem. Se ne, se ĝi naive esperas, ke la demokratioj decidiĝos finfine haltigi la impertinentajn paŝojn de la invadintoj, la disreviĝo povas veni tro malfrue.

Tre probable Ĉinio, kiel Hispanio, same kiel ĉiuj minacataj popoloj, kiujn estonte atakos la rabistoj; tiuj popoloj senescepte forlasataj de la pacemaj nacioj, estos fatale devigataj sin ĵeti en la brakojn de la potenco, kiu estos preta savi la viktimojn de la imperialismaj apetitoj. Tiuj, kiuj volas eviti la konsekvencojn de tiu neevitebla sinteno de la atakitaj landoj, devos fari ion pli ol vane parolaci. Povas esti tro malfrue kiam oni vidas sian blindecon...

Veroj ignorataj

En la jaro 1936, la Hispana Registaro estis agnoskata, eĉ de Germanio k de Italio, kiel legitiima Registaro de memstara, sendependa nacio. Neniu diskutis al ĝi la rajton, regi sian landon same kiel iu ajn alia legitiima registaro. Ĉu ĝi ekde 1936, atencis aŭ ofendis iel Italian k Germanian? Tute ne. Tio ne malhelpis la faŝistajn registarojn, sendi soldatojn, kanonojn, aeroplanojn k. t. p. kontraŭ nia popolo, detruiri centojn da urboj k vilaĝoj; rabi sendependajn ŝipojn.

Italio k Germanio agnoskis la ribelulojn k neniu protestis. En la t. n. civilizitaj landoj, granda nombro da ĵurnaloj, kiujn legas la kleraj k riĉaj klasoj, instigas siajn registarojn imiti tiun decidon. Tamen, en la ribela teritorio estas nenio, kion oni povus nomi registaro (se ne regule almenaŭ publike ŝajnanta io normala) nek estas Konstitucio, nek legaj institucioj, nek nacia armeo...

Ĉio limiĝas al anonima komitato el generaloj, kies oficiala sidejo estas Burgos. Kiuj estas ĝiaj membroj? El kie ili ĉerpis sian regpovon? Sur kiu popola volo ili staras? Vanaj demandoj! Jen la solaj juraj bazoj de potenco, kiuj pretendas esti agnoskata kiel legeca esiraro de Hispanio, k kiun agnoskis du aŭtokratioj pro la fakto, ke ĝi okupas duonon de la lando per eksterlandaj trupoj... per la trupoj de la agnoskintoj k marokaj «volontuloj»

BONHUMORA FENESTRO

ĈEFGENERALO FRANKO PROTESTAS

Mi, generalo Franko, sendito de Dio k savanto de la hispana popolo, akre k indigne protestas kontraŭ la kalumniaj mensogoj de la fiaj ruĝaj banditoj. Unue, mi ne estas ribelanto. Mi nur estas pia patrioto, kiu volas regali la karan patrolandon per moderna, justa k kristana reĝimo, helpata de la idoj de Mahometo. La ruĝuloj obstine kontraŭstaras miajn homecajn klopodojn. Ili do, estas la ribeluloj, k ne mi. Jen mia programo:

Se mi venkus, mi gvidus en Hispanio la plej larĝan liberon. La industrimastroj havus la senbridan rajton, disponi je la laboristaro laŭplaĉe, kun plena libereco pri salajroj k labortempo. Ja estas la mastroj, kiuj bone konas la bezonojn de la produktado k la postulojn de la merkatoj k de sia privata monujo. La laboristoj siavice rajtus obeeme ekzercadi sian metion, senzorge pri la daŭro de la labortago aŭ pri la laborkondiĉoj k aliaj bagateloj. Aliflanke, la dungitoj ne plu estus ekspluatataj aŭ subpremataj de la Sindikatoj k mi rajtigus ilin devige aliĝi mian Naciecan Partion, kiel «volontuloj de la Laborfako».

La nuna enlanda milito jam bone preparas la grundon k plugas ĝin por mia estonta ekonomia sistemo. Plej grava kaŭzo de la mondkrizo k de la senlaboreco estas, ke ekzistas tro da produktantoj. La milito parte solvos tiun problemon ĉar ĝi malaperigas la troabundajn homojn. Post mia venko, k kiam mi estos ekzekutinta la judojn, la ateistojn, la framasonojn, la esperantistojn k ĉiujn aliajn ŝtandardulojn, restos konvena nombro da laboristoj por glate certigi la produktadon, sen timo pri senlaboreco. Tiucele mi ankaŭ zorgos per tre forta armeo. La demokratio estos reprezentata per Parlamento de generaloj, bankieroj, grandbienuloj, monaĥinoj k pastroj, ĝi kunvenos du tagojn jare. Ties membroj estos elektataj rekte de mi mem, por eviti ĝenojn k kapdolorojn al mia amata popolo.

La tero estos dividata inter la aristokratoj, kiuj *tamen* ne havus la rajton kulturi ĝin persone. Tiu honora tasko estus ekskluzive rezervata al la kamparanoj, kiuj estas kompetentuloj. Pri la infanoj mi patreze zorgos, kiel vartistino. Mi ne plu permesus, ke oni senkomplete trudu al ili nenecesan instruadon, sub preteksto de klerigo. Ekde ilia sesa jaro mi aligus ilin en Nacia Militista Junularo, kie ili restus ĝis sia soldatiĝo. Mi ne sole estas bona naciisto sed ankaŭ fervora internaciisto. Tial mi ne uzas sole hispanojn en mia armeo, sed ankaŭ maŭrojn, legianojn k diverslandajn «volontulojn». Mi eĉ intencas starigi la «Internacion de la Ordo», al kiu ĉiuj kulturaj potencoj povus aliĝi, kiel ekzemple Italio, Germanio, Portugalio k la nova Hispanio. Tiu nova Internacio celus ŝirmi la socistaton el la atencoj de la sovaĝa bolŝevismo, komuna malamiko de ĉiuj civilizitaj landoj.

Memkompreneble, sub mia estreco, ĉiuj sindikatoj, pseŭdokulturaj k proletaj organizoj estus konsiderataj kiel ŝtandardigaj, sed mi starigus instituciojn, harmoniigantaj la mastrojn k la laboristojn per interkonsenta agado kolektiva, sur la bazo de absoluta respekto de la laboro al la kapitalo k inverse. Tio signifas, ke la mastroj ne pretendu enmiksiĝi en la laboron k labori mem, k ke la laboristoj ne celu alproprigi al si la kapitalon de la mastroj. Ĉiu ludu sian rolon en la nova socio!

Kiel decas en moderna ordema ŝtato, mi starigus grandajn koncentrejojn por malliberigi la malkontentulojn, la obstinulojn k la diversajn specojn de malamikoj de la nova Patrio, kiujn ne necesas mortigi rapide sed nur iom-post-iome...

La antikvaj kutimoj k moroj de nia granda glora raso estus rehonorigataj. Unu el la unuaj estus, ke la mortkomdamnitoj estus vivante bruligataj k la Inkvizicio estus reorganizata. Finfine, por montri, ke mi ankaŭ estas socialisma mi elektus la unuan de Majo, kiel Nacian Festotagon, dum kiu mi speciale incitus, per solenaj diservoj en la preĝejoj, al la senpardona eksterma lukto kontraŭ la barbara Marksismo. Kaj, **supren Hispanio!!**

F. V. DORNO
(BELGIO)

Originale verkita en Esperanto por POPOLA FRONTO.

CONSUMATUM EST

Epilogo de "Barbara Humaneco"

Ŝajne nekredebla, jen la kruda novaĵo: La baskaj infanoj, rifuĝintaj en Anglio, estas resendataj al Bilbao. La unua ekspedo jam okazis! Ĉu necesas komenti tiun fakton? Ni provas aldoni kelkajn vortojn, bremsante nian plumon. Ni volas resti tre objektivaj en la elmontro de niaj sentoj tiurilate.

Oni, komunikas el Londono, ke la infanoj «revenas al siaj familioj». Laŭ la koncernaj informoj, tio okazas «laŭ peto de la gepatroj mem». Nur la sentemaj homoj, kiuj kapablas kompreni la tragedion de Nord-Hispanio povas kapti la veran sencon de tiu gepatra voko al la forestantaj idoj. Oni povas imagi la *konvinkajn* procedojn uzatajn de la nunaj regantoj de Baskio por atingi la konsenton de la turmentataj gepatroj... Ĉu ili rifuzas la «inviton» peti la revenon de siaj gefiloj? Tio okazas, pensu pri la puno, kiu trafus ilin tuj. Cetere, estas facile anstataŭi la subskribon de la sentimaj rifuzintoj per ilia propra nomo k prezenti senmankajn skribpetojn tute falsajn tamen. Kiu kontrolas? Kiu atestas?

Eĉ se la gepatroj avidus revidi k havi kun si la infanojn, ĉu ne estas memkomprenebla, ke ili ja preferus lasi la amatajn filetojn provizore en Anglio, por eviti al ili la danĝeron de terurega milito, kies efikon la infanoj jam spertis k tial ili estis ellandigitaj.

Sed ne. Franko, lakeo de la faŝistaj sangavidaj diktatoroj, liaj mastroj, bezonas politikan efekton. Eble li supozas, ke per tio li sukcesas kredigi al la mondo, ke ĉiuj—gepatroj k gefiloj—vivas kontente sub lia jugo k arde deziras montri al li sian fervoron.

Neniam pli rafinitan teroron povus elpensi cerbo de faŝisto. En la retino de la infanaj okuloj, fiksiĝis por ĉiam antaŭ nelonge, kruelaj scenoj, kiujn ili neniam dumvive forgesos. Nun oni forprenas ilin al la samaj lokoj, kie ankoraŭ ĉio estas ruinoj, kie estis masakrataj tiom da iliaj amiketoj k fratetoj, por ke ili denove vidu teruraĵojn, eble por ke iuj el ili ĉeestu la lastan momenton de sia patro, trapafita de la kugloj de la ekzekutanta pikedo.

La malfeliĉaj etuloj estis evakuita *cele al humanigo de la milito*. Tion oni proklamis siatempe. Kio fariĝis de tiu angla humaneco? En certaj buŝoj de demokratiaj eŭropanoj, paroli pri humaneca kompato estas profana sanktan principon, estas hipokriteco, estas unuvorte *kunkulpeco*. Gratulindaj estas la piaj katolikaj episkopoj anglaj. Ili almenaŭ klare k malkaŝe volis «donaci» la infanojn al Franko. Ili plene sukcesis en sia plano. Komsekvenco, ni gratulas ilin senrezerve. Rezervojn ni havas nur por tiuj, kiuj povis eviti tiun nekredeblan monstron traĵon k toleris ĝin *tro* neŭtralece...

(*) Vidu POPOLA FRONTO-n (N.º 23).

EŬROPO SEN PULSO

La problemo de nia milito estas, esence k fakte, la plej grava afero en la nuntago de Eŭropo. En ĉi tiu ĝusta momento, la kontinento trovis pretekston por devoĵigi la publikan opinion k distri ĝin el disreviĝo, pro kom-pleta fiasko de ĉiuj klopodoj por aranĝi la konflikton. Tiu preteksto estas la konferenco de Bruselo, kiu celis solvon de la afero en malproksima Oriento kun senefiko paralela al tiu de la proksima Okcidento.

Post la teatra ludo de Ĝenevo, post la interkonsento de Nyon, post la malkvieta grumblo de Parizo; mal-longe, post la hispana dramo, kiu restas senŝanĝa, la aŭdaco de la faŝismo ĝuas novan komedion en Bruselo. Feliĉe por ni, la streĉa energio por libero estas morala tre-zoro, neelĉerpebla ĉe nia popolo. Mankus al ni armiloj, helpo k mono; kiam oni pensus, ke nia fatala sorto estas malvenki, tiam, la lasta hispano oferus al la mondo belan lecionon pri sia digno. Tion oni malfacile povas kompreni en eksterlando. Ŝajne, aliaj landoj estas pli impreseblaj por la arogo de la diktatoroj ol por la profunda leciono de nobla po-polo, decidinta ne permesi al perfiduloj k invadintoj vendi k distranĉegi ĝin enmeze de la eŭropa indiferenteco, kiu iel estas helpo al la krimuloj k modernaj barbaroj.

La amasoj—ni kuraĝas fari akran aserton!—tute fiaskas (*). La aŭtokratoj uzas ilin kiel obeemajn ludilojn. La amasoj progresie perdas sian kapablon reagi. Je mallonga distanco de ilia historia juĝo, troviĝas la disfalo de la libero por la amasoj en Germanio, en Aŭstrio, en Italio, k. c. En kontrasto, nur la triumfa revolucia leviĝo de la rusaj amasoj. Tute proksime staras la poemo pri libero de la amasoj his-panaj, poemo de radiantaj strofoj. Tamen, la impona ama-sego el homoj de la demokratioj, malgraŭ tio ke ili vivas sub liberala registemo, ne efikas konkrete pli ol la inertaj amasoj de la diktatorecaj reĝimoj. Dum disvolviĝas la estonto de la civilizo, la amasoj, fremde al la ĉarmoj de homa spirito, toleras, ke la stulteco, la hipokriteco k alies barbareco, kun tiu de iliaj propraj gvidantoj, muldas ilian sorton.

Jes. La amasoj tute fiaskas, vel ĉar se ne sufiĉas la hispana ekzemplo por skurĝi ilian instinkton k puŝi ilin kuraĝe en la glacian zonon de la kancelarioj k de la kompromisoj, ili ja malhavas ĉian agadkapablon, kompromitas sian estonton k meritas ĉion malbonan, kio povas veni al ili. Kia ajn estu la destino de Hispanio, ni povos sendiskute—kun fiero!—ŝlosi civilizon aŭ naski novan periodon. Nia ekzemplo estas unika, enmeze de la senmoveco de la amasoj; nia obstino en la lukto estas la sola roko elstaranta sur la moviĝebla sablo de la eŭropa kontinento.

(*) Honoran escepton konsistigas, kompreneble, la elitaj homoj venintaj por batali kun ni, aŭ tiel helpi nin. Sed ja ni ne postulas tion—ni volas militon por nenul!—nek tiu ĉi artikolo temas pri tio, sed nur pri sinteno de vastaj amasoj, kiujn ne skuas la okazintaĵoj mem nek la agillaboro de klarvidaj fervoruloj.

AŬSTRALIA KUNLABORO

MENCIO DE SCHILLER PRI VOLONTULOJ

Bona amiko de Hispanio k entuziasma leganto de nia gazeto el Victoria (Aŭstralio) kompilis ia belan artikoleon, kiun ni tre plezure aperigas:

Ĉu povus esti trovita, en la tuta klasika literaturo, pli trafa peco por illustri la nunan teroron, en Germanio k Italio pri la «volontuloj» rilate Hispanion, ol la jena?! Ĉu ekzistas io pli trafa por klarigi la provojn de la Hitlera aŭtoritato por misinterpreti k ĵeti falsan lumon sur la gloran verkiston k lojalan amikon de la libereco?

Estas nenio, en la verkoj de Schiller, pli kortuŝa ol tiu pri-skribo pri forveturo de la Hesse-anoj al Ameriko por servi al Georgo la III.^a de Anglio, la Hanovera reĝo, kiu devis tiutempe (1776-85) batali kontraŭ ribelo en sia kolonio. Preskaŭ ĉiuj sanaj junuloj estis devigataj, kiel dresitaj bestoj, iri en la finon de la mondo por defendi fremdajn interesojn: En KABALE UND LIEBE, (Intrigo kaj Amo) akto 2.^a, sceno 2.^a, estas bela dialogo inter ĉambelano k la virino de la duko; ŝi ricevas de li riĉan

donacon de juveloj k ekkrias: «kiomege la duko devis pagi por ĉi tiuj juveloj!» La ĉambelano respondas, ke ili kostis al li eĉ ne pfenigon: «Hieraŭ 7.000 germanoj iris al Ameriko; ili pagis por ĉio». La virino demandas: «Ĉu ili estis devigataj?» «Ho, ne! Dio! Tute ne! Ili ĉiuj estas volontuloj! Kelkaj trokuraĝuloj imperti-nente demandis, kion ricevis la princo pro tia ekspedaĵo, sed nia gracia mastro, pune al tio, marŝigis ilin sur la paradplacon kie ilin oni pafmortigis. Mi aŭdis la fusilojn kraki; mi vidis la cer-baĵojn disĵetigi sur la pavimon, dum la tuta armeo kriis: «Hurao por Ameriko!» La ĉambelano daŭris paroli pri kelkaj ŝirantaj scenoj: pri freneza patrino kuranta pikmeti sian infanon sur bajo-neton; kiel novgeedzojn oni dishakis per sabro; kiel tondrantaj tamburoj dronigis la kriojn de la popolo, por ke Dio ne aŭdu ĝiajn preĝojn...

Post tio, la virino naŭze ekdiras: «For la juvelojn! Ili bruligas la flamojn de l' infero eĉ en mia koro!» Sed ŝi esprimas esperon ĉu la ekzilitoj revidos sian patruon. «Dio nur scias pri tio!» res-pondas la ĉambelano «ĉar en la urba pordego, ili sin turnis k adiaŭis: Dio estu kun vi, infanoj, edzinoj. Vivu nia bona princo! Ĝis la tago de la Fina Juĝado, kiam ni ilin revidos...»

Reginald B. ANHAM
Victoria (Aŭstralio)

En Francio, spite al amikoj, la malamikoj nun pretendas aktive praviĝi nian alarmon!

NIA KONSCIO JAM KOINCIDAS KUN ALIES KONSIDEROJ

En *Heroldo de Esperanto* (12. Novembro 1937.) ni ĝuas la legadon de bonega artikolo sub iukla titolo «La ruĝa lingvo». Kvankam sen subskribo, tra korektaj frazoj fluas la serioza stilo de la veterana kolego Teo Jung. Lerte, logike k honeste, la objektiva redaktoro forviŝas la absurdajn kalumniojn, kiujn ŝablone *skribaĉas*, en Hitlerio, kontraŭ Esperanto, la germanaj *plumherooj*. Tio jam estas de ni tro sciata k ankaŭ de ni mem tre ofte direkte, sed niaj vortoj, bedaŭrinde, ĉiam ŝajnas iomete tendencaj. Tial nun estas por ni agrabla spirita ripozo paroligi aŭtoritatan voĉon en niaj paĝoj, reproduktinte, kun invito al medito por niaj neŭtralaj legantoj, la saĝajn konkludojn el la du lastaj paragrafoj de la menciita artikolo, kies aŭtoro, malgraŭ anonimeco, ne povas kaŝi amaraĵajn spertojn pri la kruelaj demagogoj uzurpantaj la regpotencon en la klera Germanio, kie nia verda movado iam tiel hele briladis...

LA REDAKCIO

esti tre kontentaj pri tio, ĉar la germana publiko vidas, el tiuj ĉi artikoloj, ke nia afero ankoraŭ vivas, k ni ne povas ĉerpi el tio la konvinkigon ke ni estas forto, pri kiu eĉ en Germanujo oni ankoraŭ atentis. Ju pli oni volas sufoki tiun forton, des pli ĝi kreskos k etendiĝos, precipe se oni provas kontraŭbatali ĝin per tiaj malaltaj rimedoj mensogo, kalumnio, primoko. Super tiaj malaltaĵoj, nia glora ideo sin svingas en la purajn altsferojn, kie ĝi tronas kiel belega suno, neatingebla por la nigrigantoj.» (El «Heroldo de Esperanto» 12. Novembro 1937.)

MOZAIKO

● La Ministro pri Financoj k Ekonomio deklaris, antaŭ kelkaj tagoj, ke la enspezoj pri ŝtataj impostoj kreskis lastatempe tre kontentige. Komparo de Septembro k Oktobro kun la samaj du monatoj de pasinta jaro, montras pliigon de sepdek kvin milionoj k duono da pesetoj. La pago kreskas regule en la tuta lojala teritorio k pruvas, ke la ĝenerala financa situacio de la lando senĉese pliboniĝas.

● Grupo da francaj fervojistoj alvenis Hispanion por vidi k koni aspektojn de la partopreno en nia batalo de la fervojistoj, pri ties teknika helpo k pri iliaj institucioj k labororganizoj. Tiuj estimataj amikoj vizitis Valencion k poste ili iris al Madrido, kie ili salutis k kunvivis momentojn kun internaciaj volontuloj k hispanaj batalantoj. Forlasinte nian landon, tiuj kamaradoj kunportis vivan impreson pri la batalo por la Libero k promesis agiti favore al nia popolo.

● Pli ol miliono da dolaroj estis kolektita en Usono de la «Amikoj de la Hispana Demokratio», kiun prezidas episkopo Paddock helpe de kvin organizoj por subteno al lojala Hispanio. La rezultato de tiu monokolekto kontrastas kun tiu ĉe la Amerika Komitato Frankista kiu *sukcesis* atingi 20.000 dolarojn, en la sama tempo daŭro. Jen elokventa statistiko!

● Dum vizito al Madrido, la kataluna Komisararo pri Propagando paro-

ladis pri la tasko farita tiucele. Inter alie li diris, ke el fotografiaĵoj de infanoj murditaj, li sendis kopiojn al Papo k al Mussolini, kun klariga letero. La Papo respondis en kataluna lingvo, dirante ke la fotografiaĵoj forte impresis lin sed ke li notas la mankon de fotografiaĵoj pri la pastroj murditaj. Kiel respondo estis tuj senditaj al li kelkaj fotografiaĵoj de pastroj, kiuj aperis pafante en faŝistaj tranĉeoj al hispana popolo; ili estas provizitaj per pistolo k fusilo. La Papo ne respondis al tiu nova sendaĵo.

● Eble estas oportuna k interesa afero rememorigi kion asertis kelkaj francaj ĵurnaloj, la jaron 1936:

«Generalo Mola diris: Mi asertas, ke ni eniros Madridon post kelkaj tagoj.» *Le Temps*, 20. Oktobro 1936.

«La falo de Madrido estas neevitebla.» *Le Temps*, 22. Oktobro 1936.

«La naciista armeo baldaŭ malfermos la pordojn de Madrido.» *Le Temps*, 25. Oktobro 1936.

«Madrido estos kaptita komence de proksima semajno.» *Le Temps*, 31. Oktobro 1936.

«Franko, ĉe la pordoj de Madrido, donacas novan tempon por la kapitulacio.» *L'Echo de Paris*, 7. Novembro 1936.

«Hodiaŭ nokte ni trinkos kafon jam en Madrido.» *Le Temps*, 8. Novembro 1936.

● «La naciistaj trupoj eniris Ma-

«Oni devas konstati, ke tre logikaj la nuntempaj germanaj plumherooj ne estas, kiam ili skribas pri la mondlingva afero. Malpli ili montriĝas kelkfoje treege naivaj k arogaj; ĉar kutime ĉiuj ĉi skribistoj, kiuj skribaĉas pri nia afero, ne havas eĉ nebulan imagon pri ĝi. Ni memoras ankoraŭ, kiel antaŭ apenaŭ du jaroj iu ne tute nekognata germana verkisto — laŭ propra konfeso — unufoje ĉe radio aŭ kultis Esperanto-lecionon, poste drinkis glaseton da brando (!) arogis moke kritiki Esperanton publike!!!

Nin, esperantistojn, mirigas nur la fakto, ke ĝuste la regnanta germanaj gazetoj, eĉ tiuj, kiuj pli frue apenaŭ publikigis ion pri (Westd. Beobachter en Köln, ekzemple) prisilentis la 25.^{an} Universalan Kongreson, kiu okazis en la sama urbo, k prisilentis eĉ ke la nacia socialista ĉefurbestro persone salutis la esperantistan Kongreson nin mirigas ke la germanaj gazetoj nun tiel fervore publikigas artikolojn pri ni k niaj aranĝoj, kvankam en senco malfavora. Ni povas mal-

dridon.» *Le Jour k Le Matin*, 8. Novembro 1936.

«La Stabo de Franko diras, morgaŭ okazos la efektiva okupado de Madrido.» *Paris-Midi*, 9. Novembro 1936.

«La konkero de la ĉefurbo jam estas nur afero de kelkaj horoj.» *Le Jour*, 11. Novembro 1936.

● La 12. de Novembro en marokurbo Tetuan kelkaj centoj da maŭroj protestis antaŭ la oficejo de la faŝistaj Supera Komisararo; ili kunportis pliajn katojn, kiuj tekstis: «For Franko, liaj agentoj» «Ekde la 18. Julio 1936 iris al Hispanio 150.000 maŭroj. Neniu revenis. Ni devas venĝi ilin!» Faŝistoj disigis ilin. La rezulto estis 60 maŭroj k 20 hispanoj mortintaj.

● Jen la signifoplenaj vortoj de plej deca reprezentanto de la «araboj, raso, granda k blonda», la malgranda k bruna Goebels: «Kiam ni starigis la devigan militservon, ni alfrontis danĝerojn, ĉar ni devis organizi sekrete la armeon antaŭ ol la mondo troviĝos kontraŭ plenumita fakto; tamen same okazas nun rilate al nia ekstera politiko. Kiam estos la momento maldekovi nian ludon, multaj kiuj nun detas, vekiĝos kun timol

Iam ni timis la diplomatajn konferencojn; nun estas alia afero, ni estas neniun. Ankaŭ ni pagas nenian tributon k neniu kuraĝas nin minaci. Ĉu tio estas tiranio aŭ skandalo? Ne, tio estas ke ni malpermesas fremdulojn interveni en niajn aferojn

Ayuntamiento de Madrid

(*) Hidalgo-Junkro, juna nobelo.

NIA MUNICIO

Valencia esperantistaro . . .	120	ptoj.
Gr. Nova Sento.-Barcelono.	25	"
E. H.—Pozoblanco . . .	25	"
E. F.—Almansa . . .	15	"
K. K.—Casas Ibañez . . .	20	"
J. M. B.—Callosa de Segura.	27	"
F. S.—Centra fronto . . .	10	"
M. D.—Tanger . . .	25	"
A. M.—Callosa de Segura.	4	"
F. S.—Urgei . . .	10	"
A. P.—Albacete . . .	100	"
A. S.—Caspé . . .	20	"
N. J.—Orebro . . .	5	av.kr.
H. C.—Falköping . . .	1	"
E. O.—Harnosand . . .	10	"
R. L.—Stockholm . . .	2	"
J. T.—Skarblacka . . .	5	"
G. N.—Hasleholm . . .	5	"
G. R.—Malarhöjden . . .	7	"
SLEA-kongreso.-Huskvarna	51'05	"
Lab. Esp. Klubo.—Amofors	5	"
Kunv. tramistoj.-Stockholm.	8	"
LEA.—Gablons (6. ^a donaco)	60	ĉ. kr.
A. D.—Chust . . .	20	f. fr.
A. P.—Parnu . . .	58'46	"
C. P.—Vaulx en Velin . . .	10	"
J. W.—Morlaix . . .	10	"
J. V.—Praha . . .	30	"
Gr. Esp. du Travail.—Lille.	10	"
J. B.—Lille . . .	5	"
I. S. E.—Rotterdam . . .	41	"
B.—Orleans . . .	10	"
Gr. Esp. Ouvrier.—Orleans.	2	"
Lab. Esp. Societo.-Zagreb.	17'50	"
Lab. Esp. Klubo.—Boskovec.	15	"
G. K.—Amsterdam . . .	0'25	gd.
K-do. G.—Amsterdam . . .	0'25	"
D. v. M.—Amsterdam . . .	0'20	"
FLE Sekcio.—Leiden . . .	0'84	"
H. t. H.—Amsterdam . . .	0'50	"
FLE Sekcio 5.—Rotterdam.	1'50	"
W. H.—Rotterdam . . .	0'50	"
D. J.—Rotterdam . . .	0'24	"
B. H. L.—Rotterdam . . .	5	"
A. d. K.—Gouda . . .	0'50	"

INFORMEJO

ONI INFORMAS, KE

K-do Francisko Haiderer, ŝangis adreson. La nuna adreso estas S. R. 1., 22 E. Albacete, Hispanio. Li bonfartas.

K-do Jozefo Berkopek, 21. Batt. Socorro Rojo, Plaza Altozano 70. A. Albacete, serĉas sian kamaradon Ivo Dobušek.

ONI SCIVOLAS PRI:

K-do Jozefo Spanner, aŭstra batalanto de Internacia Brigado. Urgas informoj pri lia sorto k adreso.

KORESPONDADO

Simple trilingva anonceto 4 f. fr.

HISPANIO.—K-do Jose M. Bernabeu, Rambla 24, Callosa de Segura (Alicante) dez. kor. kun k-do de ĉ. l. k interŝangi poŝkartojn, leterojn k il. gazetojn.

ĈEĤOSLOVAKIO.—Karel Dvorak, Časlav 125, Č. S. R., kolektas k interŝ. P. M. k il. poŝkartojn, kun ĉ. l. Skribu leteron aŭ il. poŝkart, se eble aerpoŝte. Enmetu kelkajn P. M. uzitajn en letero. Kvanton kontraŭ kvanto. Certe resp.

SOVETIO.—Por perfektigi en la hispana lingvo, mi bezonas belliteraturajn hispanlingvajn librojn ili povas esti malnovaj, uzitaj. Kontraŭ ili mi sendos ĉion deziratan, prefere rusajn librojn, ĵurnalojn, vortarojn, ktp. Eŭgeno Blinov, Novo-Gizevo (Moskvo), International-nij prospekt dom N. 14.

HISPANIO.—Juna kamarado dez. kor. kun ĉiulandaj esperantistoj. Adreso: Antonio Sanchez, Mayor 25, Callosa de Segura (Alicante).

HISPANIO.—K-do Antonio Marco, Lenin 79, Callosa de Segura (Alicante), 17-jara dez. kor. k. ĉ. l. k interŝangi poŝkartojn, leterojn k il. gazetojn.

HISPANIO.—K-do Angel Sadaba, Caspe, Sirato Garcia Hernandez, 14, dez. kor. kun proletaj esperantistoj pri revoluciaj temoj, precipe kun francaj k anglaj k-do.

MAROKO.—K-do M. Dodo, Benoliel 16, Tanger, dez. kor. k. ĉ. l. precipe ĉinio, preferas kun geskoltoj. Interŝ. P. M., P. K., k propagandojn.

NENECESA SENKULPIGO

La malabundo de bonkvalita papero estas peza domago por nia gazeto, kiu devigas aperas kun tre malbela aspekto kvankam ĝenerala arango estas farita kun la kutima akurata zorgo. Ni klopodas k esperas solbaldaŭ la problemon, sed intertempe, petas al niaj karaj legantoj memori ke milito trudas nun siajn rigorejn postulojn.

POPOLFRONTA LETERUJO

F. R. B.—Melbourne.—Resume ni respondas vin: Generalo Miaja plue gvidas. Centran Armeon. Li ne estis anstataŭita. Kolonelo Oriega estis k restas sub komando en la sama zono. Ne la ŝipo «deriad» sed «Jaime» estis trege damaĝita per mistera eksplodo en Cartagena, kredite okazigita de embuskitaj faŝistoj en nia aregardo. Per geografia landkarto aperinta en nia n.º 5 vi komprenas la novan militan situacion. Ni perdis Malagon k la nordajn regionojn, sed sukcesis ekpeli la malamikon en gravajn sektorojn. Krome ni faris bonegan progreson k konkerojn en Aragonaj frontoj. Pri la nombro da enloĝantoj vi pensu, k kiam alproksimiĝas ien ajn la frankistoj, loĝantaro amase forkuras al nia teritorio. Jen elokventa popola balotado! La faŝistoj ne havas problemon pri loĝigado k zorgoj al rifugintoj. Pri Cabanellas ni ne scias sed oni diru cirkulas pri lia morto. Almenaŭ la faŝistoj prisilentas lin. Elkoran saluton!

J. N.—Hago.—En la venonta numero publikigos vian komunikon, kiun ni tro malpliigos ĉar la teksto estas longeta por nia gazeto. Ni alte taksas viajn klopodojn. Pri akurata ekspedo de la bulteno ni zorgis sed komprenu la barojn. Koregan saluton!

J. R. H.—Goteborg.—Ni provos havi al vi la deziratan materialon por via ĉiutaga antaŭdankon al vi k al k-do G. pro la antaŭcita desegno. Ni studas vian sugeston pri nova fako, sed kredeble ne por tuja efektigo pro ekzistantaj malfacilaĵoj.

J. B. T.—(N. S.) Barcelono.—La maldonco de k-do T. T., kiun ni dankas, kvintanco ĝustatempe. La antaŭan (15 ptoj) ni jam konfirmis en nia numero 25.º. La literoj J. B. Rilale al via rimarko, komprenas ke ni celas speguli fidele la faktan karakteron de la popola batalo. Alie ni trompus niajn legantojn aŭ misinformus ilin, k ne temas pri artifa propagando sed pri disvastigo de la vero, kiu vole nevole, estas tia.

A. C. S.—Victoria.—Aparte ni per respondos vian ŝatatan leteron k per komplezi vin laŭ viaj petoj intertempe, elkoran dankon al vi k al k-dino V. H. Certe skribos ankau al ŝi.

A. Insituito.—Ordgonikidze.—Entuziasmi gratulas vin pri via laborplano k kunigigas vin al plua studado k lernado por bono de la tuta homaro. Flaman saluton!

D. J.—Rotterdam.—Via starpunkto estas ĝusta k deca laŭ nia penso. Esiu certa ke ni multe ĝojis legante vian trafan leteron konstatante viajn sentojn pri nia afero.

R. E.—Guadalajara.—Ni dankas vin pro via mondonaco k tre speciale pro via valoro indikante al ni la adreson de k-do G. H., al kiu ni tuj sendas la koncernan leteron. Ni pli frue enketis sensukcesen konservis ankoraŭ la leteron el Svisio.

K. de C.—Viarmes.—Ni enketas rekte per la gazeto k ĝojus povi informi vin baldaŭ.

J. S.—Haarlem.—Estu certa, ke ne ekzistas videbla motivo praviganta vian timon. La situacio ne estas sama nun, kiel en Nordo k la perspektivoj ja estas tute aliaj. Ni per letero respondos la vian, kiel eble plej baldaŭ, k sendos la petitajn adresojn.

Al kelkaj.—Pro elĉerpiĝo, tute mankas ni la numero 20-21. Kiu amiko estas tiel ĝentila havigi ĝin al nia redakcia kolekto?

Presejo de J. Olmos, Alicante, 55, Valencia

ABONMANIERO

Nia gazeto ne havas fiksan abonprezon. Ĝi eldoniĝas nur per laŭvola individua monhelpo de sia legantaro. Ni elektis tiun sistemon ĉar tiel, ĉiu kroma sumeto de tiuj, kiuj povas pagi iomete plie, ebligas la ricevon de agrabla legaĵo al multaj, kiuj pro senlaboreco, aŭ aliaj kaŭzoj, ne povas pagi sian propran kotizon. Tial, se la enhavo k celo de la revuo estas por vi aprobinda k plaĉa, pagu vian liberan abonon al iu ajn el niaj internaciaj agentejoj:

GENERALA INTERNACIA ADRESO
nur por mono

GUSTAVE FARENC

55, Rue Brise-Pain

Poŝtĉekkonto 15944 Orleans

ORLEANS (Loiret) FRANCIO

NEDERLANDA ADRESO

nur por mono de nederlandanoj

PETRO van der PLANK

Van Speijksstraat, 48-1

poŝtĉekkonto 245542

AMSTERDAM W. Nederlando

ANGLIO.—K-do O. MELTON.—25 Fowler Str. Nechells, BIRMINGHAM 7

SVEDIO.—ARBETAR ESPERANTISTEN.—Barhusgatan 8 8. g. n. b.,

Poŝtĉekkonto n.º 55411, STOCKHOLM

BELGIO.—K-do M. DELFORGE.—55, Rue de Heigne,

Poŝtĉekkonto 199106, CHARLEROI

REDAKCIA ADRESO POR ĈIO ALIA

POPOLA FRONTO — Mar, 25, Valencia (Hispanio)